

nemovitostí, u kupní cenu zvýšili o 10.000 Kč, čímž pravděpodobně byl hrazen předvídatelný úbytek na hodnotě těchto dluhopisů, mimo to přiměl poručenský soud již na počátku jednání strany k tomu, že snížena byla část kupní ceny, pokud měla býti zaplacená podle úmluvy stran tímto způsobem. Jest ještě dnes známo, že i v době, kdy soudy rozhodovaly o požadovaném schválení kupních smluv, obchodovalo se s dluhopisy válečných půjček, jež byly kupovány, byť i za menší než nominální cenu, ježto převládal názor, že nejisté tehdy poměry budou ať již mírovými smlouvami anebo jiným způsobem upraveny ve prospěch majitelů válečných půjček. Schválil-li proto soud kupní smlouvy za uvedených podmínek, neporušil tím práva přestoupením své úřední povinnosti ve smyslu §u 1 zákona ze dne 12. července 1872, čís. 112 ř. zák.

Čís. 5257.

Úplná ztráta notářova úřadu dle §u 19 písm. d) not. řádu nastává i tehdy, jest-li ztráta svéprávnosti časově pomíjející a uzdravení z duševní choroby jest možným, ba pravděpodobným. Oddálení podle §u 165 písm. d) not. řádu jest pouze prozatímním opatřením pro dobu, dokud nebylo vysloveno sesazení z úřadu dle §u 19 písm. d) not. řádu.

(Rozh. ze dne 5. září 1925, R I 737/25.)

Notář W. v Č. byl dne 29. prosince 1924 pro duševní chorobu přijat k léčení do Českého zemského ústavu pro duševně choré v K. Usnesením okresního soudu ze dne 25. ledna byla vyslovena přípustnost, aby notář W. byl v uzavřeném léčebném ústavě nadále ponechán, poněvadž dle posudku znaleckého je stížen duševní chorobou (psychosa alcoholica) a z toho důvodu částečně neschopen, samostatně jednat, a také by se státi mohl nebezpečným svému okolí. Na základě opětného znaleckého posudku ze dne 2. dubna 1925 byl notář W. usnesením soudu opatrovnického ze dne 6. dubna 1925 částečně zbaven svéprávnosti a vyřčeno, že má nadále ponechán býti v ústavě léčebném a jemu zřízen zastance v osobě Leona Sch-a. Toto usnesení stalo se pravoplatným. Notářská komora v L. učinila pak návrh, by notář W., jenž pozbyl způsobilosti k volnému nakládání jměním, byl zatím zbaven notářského úřadu (§ 165 písm. d) not. ř.). Týž návrh učinilo vrchní státní zastupitelství, a přidalo se k němu i presidium sborového soudu první stolice v sídle notářské komory l-ské. V r c h n í z e m s k ý s o u d prohlásil, že se notář W., pozbyv způsobilosti k volnému nakládání jměním, dle §u 19 písm. d) not. ř. s úřadu notářského v Č. sesazuje a že, jakmile toto rozhodnutí moci práva nebude, k znovuobsazení místa notářského v Č. bude přikročeno, maje za to, že návrh jest odůvodněn skutečnostmi shora uvedenými, pročež mu bylo vyhověti a důsledkem toho dle §u 19 písm. d) řádu notářského prohlásiti, že se notář W. — s výhradou případného rekursu k Nejvyššímu soudu — s notářského úřadu v Č. sesazuje, a že, jakmile toto usnesení nabude moci práva, k znovuobsazení notářského místa v Č. bude přikročeno.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Napadené usnesení jest odůvodněno velícím předpisem §u 19 písm. d) not. ř., ustanovujícím, že úřad notáře zaniká ztrátou volné správy jmění, jež jest dle §u 6 písm. a) not. ř. podmínkou dosažení notářského místa, a že v takovém případě vrchní zemský soud má bez dalšího řízení sesaditi notáře z úřadu. Předpis tento jest bezvyjimečným, nerozeznává mezi trvalou ztrátou svéprávnosti a ztrátou jen dočasnou. Vrchní zemský soud byl povinen řídit se tímto příkazem zákona a rozhodnouti, jak se stalo, bez ohledu na návrhy notářské komory a vrchního státního zastupitelstva, které zněly jen na prozatimní oddálení dle §u 165 not. ř. Nelze arci popřít, že mezi předpisy §u 19 písm. d) not. ř. a §u 165 písm. d) not. ř., který rovněž způsobem velícím nařizuje, by kárný soud zbavil prozatím notáře úřadu, ocitl-li se v úpadku nebo z jiných důvodů pozbyl volné správy majetku, může býti spatřován jistý rozpor v případech, když ztráta svéprávnosti jest jen přechodnou, neboť zákon neustanovuje, kdy sluší postupovati podle prvního a kdy podle druhého předpisu. Rozpor ten vysvětluje se redakčním nedopatřením při projednávání zákona v parlamentu. Podle materialii, vydaných Drem Josefem Kasererem ve sbírce *Oesterreichische Gesetze mit Materialien* v roce 1887, měl § 19 písm. d) v původní vládní osnově z roku 1869 nynější doslov, předpisu §u 165 písm. d) pak v ní vůbec nebylo, takže o bezvyjimečnosti onoho předpisu nemohlo býti pochyby. Poslanecká sněmovna omezila jej v ten rozum, že úřad notáře zaniká zaviněnou ztrátou svobody ve správě jmění, toto její usnesení nestalo se však zákonem. Druhá vládní osnova z roku 1871 podržela dřívější, bezvyjimečný doslov §u 19 písm. d) a oduvodnila to zájmy stran, od kterých prý nemůže býti požadováno, by se musily obracet na notáře, jenž, ztrativ volnou správu vlastního majetku, ztratil tím i důvěru potřebnou k bezvadnému zastávání úřadu. Výbor poslanecké sněmovny přistoupil jen částečně, totiž při ztrátě svéprávnosti pro marnotratnost, na toto stanovisko, jinak setrval při dřívějším usnesení poslanecké sněmovny a upravil § 19 písm. d) tak, že se úřad notáře ztrácí »durch den Verlust der freien Vermögensverwaltung (§ 6 lit. a) wegen Verschwendung oder sonst aus Verschulden«. Zároveň doplnil předpisy o prozatimním oddálení z úřadu nynějším ustanovením §u 165 písm. d). Podle tohoto návrhu měla tedy každá ztráta volné správy majetku míti za následek prozatimní oddálení z úřadu, úplná ztráta úřadu měla býti však vázána jen na zavinění, které ovšem by bylo třeba zjistiti kárným řízením. Poslanecká sněmovna podržela doplnění §u 165 písm. d), změnila však § 19 písm. d) a usnesla se, že úřad má zaniknouti »durch den Verlust der freien Vermögensverwaltung wegen Verschwendung, wegen Eröffnung des Concurses oder wegen nicht blos zeitlicher Leibes- oder Geistesgebrechen.« Ale komise panské sněmovny usnesla se obnoviti původní doslov vládní osnovy s tím odůvodněním, že veškeré ohledy na jednotlivce musí ustoupiti veřejnému zájmu, který nesnese, by notář, pozbyvší volné správy vlastního majetku zaviněné neb beze své viny, trvale neb přechodně, mohl spravovati majetek cizí a zastávati úřad, vyžadující plné důvěry obecnstva. Komise byla proto toho názoru, že

ztráta úřadu musí nastati i tam, kde omezení svéprávnosti jest jen přechodným. Námitce přílišné krutosti k postiženému notáři čelí poukazem na to, že vyšetřování duševního stavu se vleče vždy delší dobu, takže tam, kde lze očekávati uzdravení, pravidelně nedojde vůbec ke ztrátě svéprávnosti, dále tím, že notář po opětném nabytí svéprávnosti může se ucházeti o nové notářství. Panská i poslanecká sněmovna přistoupily k těmto vývodům, a osnova stala se zákonem v nynějším doslovu. Byl tedy nepochybným úmysl zákonodárce, by úplná ztráta úřadu nastala i tam, kde ztráta svéprávnosti má časem pominouti a uzdravení z duševní choroby jest možným, ba i pravděpodobným. Tento úmysl byl velícím a bezvýjimečným doslovem Šu 19 písm. d) také zřetelně projevem, takže nelze o jeho smyslu pochybovati. Bylo by bývalo ovšem logické, by při obnovení původního doslovu Šu 19 písm. d) byl býval komisi panské sněmovny vynechán nebo přiměřeně upraven dodatek Šu 165 písm. d), vsunutý poslaneckou sněmovnou právě jen následkem zamýšlené změny Šu 19 písm. d), zpráva komise nepokládá však tento dodatek za zbytečný, poněvadž prý jest třeba, by notář, jenž se ocitl v úpadku nebo z jiných důvodů ztratil volnou správu majetku, byl vždy ihned oddálen. Podle toho sluší vykládati oddálení podle Šu 165 písm. d) jen jako prozatimní opatření pro dobu, dokud nebylo vysloveno sesazení z úřadu dle Šu 19 písm. d). Tento výklad nepřičí se doslovu uvedeného předpisu a mluví pro něj okolnost, že při nebezpečí z prodlení může býti oddálení nařizováno sborovým soudem prvé stolice. V případě duševní choroby mohlo by toto oddálení přijíti v úvahu při zřízení prozatimního podpůrce dle §§ 8—11 řádu o zbavení svéprávnosti. V tomto případě nejde o takové prozatimní opatření opatrovnického soudu, které by propuštěním z léčebného ústavu se stalo ihned bezúčinným, jak se stěžovatel mylně domnívá. Notář W. byl zbaven řádně a právoplatně částečně svéprávnosti dle Šu 35 cit. řádu, ustanovený mu podpůrce není podpůrcem jen prozatimním. Jelikož i částečné jen zbavení svéprávnosti má dle Šu 4 řádu o zbavení svéprávnosti ze dne 28. června 1916, čís. 207 ř. zák. za následek ztrátu volné správy majetku, jsou tu podmínky Šu 19 písm. d) not. ř. a musilo býti podle něho rozhodnuto.

Čís. 5258.

Do usnesení, jímž byla povolena exekuce dle Šu 249 a násl. ex. ř. na movitosti, tvořící příslušenství nemovitosti, jest oprávněn stěžovatel si vymáhající věřitel, jenž vedl exekuci na onu nemovitost, za níž navrhl, by movitosti byly vydraženy v pokračování v dražebním řízení o nemovitosti.

Nabylo-li právní moci usnesení, jímž byly schváleny dražební podmínky ohledně exekuční dražby nemovitosti s dodatkem, že movitosti, spojené trvale s draženou nemovitostí, nebudou při dražbě spoluprodávány, lze po prodeji nemovitosti vésti na movitosti samostatnou exekuci.

(Rozh. ze dne 9. září 1925, R I 741/25.)